

Подпомагане на борбата срещу завладяването на държавата в ЕС чрез нов инструмент за наблюдение: **SCEMAPS - Оценка на завладяването на държавата и мониторинг на антикорупционните политики на секторно ниво**

SCEMAPS проведе експертна дискусия онлайн

На 26 март 2020 г. се състоя онлайн експертна дискусия, на която бе обсъден хода на проекта SceMaps. Фокусът на срещата беше „Подобряване на върховенството на закона в ЕС чрез диагностика и мониторинг на завладяването на държавата“. Участие взеха експерти от няколко държави в ЕС, които изтъкнаха необходимостта при мониторинга на корупцията и завладяването на държавата да бъдат приложени нови подходи, анализ на големи данни, медийни публикации, експертни мнения и разследващи журналистически материали.

Сред изводите, които се наложиха, може да се отбележат следните:

- В Европа има множество организации, които са разработили иновативни инструменти за оценка на рисковете от корупция и завладяване на държавата. Публичните институции в отделните държави и в ЕС като цяло обаче почти не използват тези методологии, както и редица полезни инструменти като отворените данни и публичните информационно-технологични системи (регистрите за обществени поръчки и за интегритет).
- Правоприлагащите органи извънредно рядко се самосезират в резултат на журналистически разследвания по национални или международни случаи на мащабна корупция или злоупотреба с обществени средства в особено големи размери.
- В това отношение е необходимо ЕС да подобри възможностите за съвместна работа с неправителствени организации, анализатори и разследващи журналисти, както и да ускори въвеждането на нови подходи и базирани на данни инструменти за мониторинг в процеса на създаване и прилагане на политиките на Съюза.

Основната информация от онлайн събитието, вкл. видеозапис, е достъпна на [интернет страницата на SceMaps](#).

Междинни резултати от проекта и предстоящи инициативи

В България, Испания, Италия и Румъния – четирите държави, в които се осъществява анализът – продължава прилагането на Диагностичната оценка на завладяването на държавата.

Участниците в проекта се подготвят за въвеждането на втори инструмент – Системата за мониторинг на антикорупционните мерки (СМАК). Във всяка от страните той ще бъде приложен в две публични институции с регулаторни функции в областта на конкуренцията или в някой от подложените на анализ сектори.

РАЗСЛЕДВАНИ СЛУЧАИ В МЕДИИТЕ

Регионални новини

Настоящата криза, породена от пандемичното разпространение на коронавируса, подлага здравните системи по целия свят на сериозен натиск. В някои вестници в България, Италия, Румъния и Испания се появиха публикации за утежняване на ситуацията поради корупцията, която от години е превзела политиката и болничната система на тези държави ([Aljazeera, 18 март 2020 г.](#); [Il Fatto Quotidiano, 30 март 2020 г.](#); [Emerging Europe, 4 април 2020 г.](#); [El Nacional.Cat, 9 април 2020 г.](#)).

България

- Софийският градски съд има зелена светлина да продължи с делото по конфискация на бившия Председател на Надзорния съвет на „Корпоративна търговска банка“ АД ([Sofia Globe, 19 март 2020 г.](#))

Съдът на Европейския съюз потвърди конфискацията на имуществото на Цветан Василев, бивш Председател на Надзорния съвет на „Корпоративна търговска банка“ АД (КТБ). Той е подсъдим по дело за присвояване на активите на КТБ в размер на приблизително 105 милион евро.

- Разкрита е мащабна схема за инвестиционни измами ([Eurojust, 7 април 2020 г.](#))

Четирима членове на престъпна мрежа са арестувани в София след разследвания на Европол и Евроюст, проведени в Австрия, България, Германия и Сърбия по подозрения за предлагане на фалшиви инвестиции в търговски финансови продукти чрез онлайн платформи за търгуване.

Италия

- Измами с обществени поръчки за доставка на защитни облекла ([ANSA, 3 април 2020 г.](#); [OCCRP, 4 април 2020 г.](#))

Налице са подозрения за нередности във връзка със сключен договор за обществена поръчка на стойност 64 милион евро, засягащ доставката на защитни облекла за болници, необходими поради епидемията от COVID-19. За две от лицата, участващи в поръчката, е известно, че са използвали фалшифицирани документи за спечелване на предишни обществени поръчки.

- Коронавирусът и корупцията при договори за почистване и дезинфекция ([Il Sole 24 Ore, 18 март 2020 г.](#)).

В рамките на операция „Линда“ италианската финансова полиция арестува длъжностно лице от община Никелино (Торино), както и служител на предприятие за чистота по обвинения в корупция във връзка с търгове за почистване и дезинфекция по време на извънредното положение, въведено заради коронавируса.

Румъния

- Бивш министър на здравеопазването в Румъния е арестуван за вземане на подкуп ([Romania Insider, 2 март 2020 г.](#))

Бившият министър на здравеопазването от правителството на Социалдемократическата партия беше арестуван по обвинение, че е приел подкуп в размер на 35 000 евро от частна фирма по повод договор за обществена поръчка, сключен през 2019 г.

Испания

- Испанското кралско семейство и финансови средства с корупционен произход попадат във фокуса на благодарение на коронавирусната пандемия ([New York Times, 20 март 2020 г.](#); [Forbes, 21 март 2020 г.](#))

По време на блокадата на страната испанците призовават бившия крал Хуан Карлос да дари милионите, които е получил като подкуп от бившия крал на Саудитска Арабия, на най-натоварените при епидемията болници.

ПОСЛЕДНИ РАЗВИТИЯ В АНТИКОРУПЦИОННАТА ПОЛИТИКА

- Българският Антикорупционен фонд издаде наръчника „Превенция на конфликт на интереси и злоупотреби с обществени поръчки“ ([Антикорупционен фонд, 11 март 2020 г.](#))

Българският Антикорупционен фонд издаде наръчник за превенция на конфликт на интереси и злоупотреби с обществени поръчки, в който са поместени дефиниции на основни понятия и примери от политическия живот. Описани са и наличните законови и информационно-технологични мерки за противодействие на тези явления.

- Италианската агенция за противодействие на корупцията публикува резултатите от първото когнитивно изследване на прозрачността на администрацията ([ANAC, февруари 2020 г.](#)).

Изследването се провежда сред ръководни служители, отговарящи за прозрачността, и независими органи за оценка в 20 области, 20 общини/големи градове, 10 университета и 8 държавни фирми. Резултатите от изследването ще доведат до опростяване и стандартизиране на правната рамка, а в бъдеще вероятно и до предложения за въвеждане на нови законодателни норми.

- Повишен риск от корупция в здравеопазването ([Transparency International, 18 март 2020 г.](#))

Асоциация „Прозрачност без граници“ предупреждава за покачващия се риск от корупция в системата на здравеопазването по време на настоящата здравна криза. Те отправят призив към правителствата за открити и прозрачни договори при доставката на медикаменти и медицинско оборудване.

- Забавяне при прилагането на Петата директива на ЕС по отношение на борбата с изпирането на пари ([The Guardian, 22 март 2020 г.](#))

След скандала с Панамските досиета, Петата директива на ЕС по отношение на борбата с изпирането на пари изисква в срок от две години да бъдат оповестявани действителните собственици на фирми, регистрирани в юрисдикциите на държавите-членки на ЕС, с цел противодействие на корупцията и изпирането на пари. До момента обаче само шест държави членки са привели практиката си в съответствие с Директивата, докато останалите (вкл. Италия, Испания и Румъния) или още се бавят със създаването на такива регистри, или изкуствено ограничават достъпа на гражданите до тази информация.

- Малък брой мерки и разследвания по случаи на международна корупция и подкупи ([Emerging Europe, 27 март 2020 г.](#))

В повечето страни от Централна и Източна Европа броят на разследванията или предприетите от правоприлагащите органи действия по случаи на мащабна корупция с подкупи на чуждестранни длъжностни лица са съвсем малко на брой, въпреки големия риск от подобни престъпления в региона. Според Трейс интернешънал сериозността на този риск произтича от ширещата се корупция по време на общото комунистическо минало на тези държави.

СЪБИТИЯ И ПУБЛИКАЦИИ ОТ ЧЛЕНОВЕТЕ НА SCEMAPS

- Civio печели първата важна битка за прозрачност в Испания ([CIVIO, 5 март 2020 г.](#))

След петгодишна борба в съда, Civio спечели битката си за повече прозрачност и достъп до информация. Благодарение на това сега гражданите могат да изискват от администрацията достъп до цялата създадена от нея информация без оглед на това кога е създадена, включително и информация отпреди влизането на сила на Закона за прозрачността през 2014 г.

Членове на проекта:

Този документ се финансира от Фонд „Вътрешна сигурност – Полиция“ на Европейския съюз. Съдържанието на този документ представя вижданията само на неговия автор и е негова/нейна отговорност. Европейската комисия не носи отговорност за използването на информацията, съдържаща се в него.